

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / SENTABR /
9-SON, IV-QISM

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, sentabr.
IV-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TARKIBIY SILJISHLAR INTENSIVLIGI VA ULARNING IQTISODIY O'SISH SIFATIGA TA'SIRI	14
Muxamedov Sanjar Husnutdin o'g'li	
KICHIK BIZNESDA YUQORI QO'SHILGAN QIYMATLI SANOAT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI	21
Ergashev Ulug'bek Karimovich	
SOLIQ ISLOHOTLARI SHAROITIDA SOLIQ STAVKALARINING O'ZGARISHI VA SOLIQ MA'MURCHILIGINI RAQAMLASHTIRISH SAMARADORLIGI	26
Ashirbayev Odilbek Aminbayevich	
MOLIYAVIY BOSHQARUV VA LOYIHALARNI BOSHQARISH INTEGRATSIYASI: LOYIHA XARAJATLARI, MOLIYALASHTIRISH QARORLARI VA LOYIHA NATIJADORLIGI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNING KONTSEPTUAL TAHLILI	32
Abdukarimov Akbar G'anisherovich	
INVESTITSIALARNI JALB QILISHNI EKONOMETRIK BAHOLASH VA PROGNOZLASH	37
Almuradov Abdulla	
Aziza Asrorova Oybekovna	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI RAQAMLI BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	43
Nashvanov Jasur Mamat o'g'li	
QISHLOQ HUDUDLARIDA AGRAR SOHADA KREATIV TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	48
Qodirova Noiba Maxmud qizi	
TIJORAT BANKLARINING LIKVIDLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	53
Nazirov Ibrohimjon Sodiqjon o'g'li	
ECONOMIC DRIVERS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN'S GRAIN SECTOR	58
Gaffarova Sarvinoz Muzaffar qizi	
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН: ПРОБЛЕМЫ ФИНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ	62
Сунатуллаева Нозима Ботир кизи	
BEHAVIORAL ECONOMICS IN PUBLIC POLICY AND BUDGET CONTROL	70
Narmanov Ulugbek	
Rahimova Hosila	
Yangiboyeva Oydin	
O'ZBEKISTON SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA BYUDJET XARAJATLARI VA MOLIYALASHTIRISH MANBALARINING 2017-2026-YILLARDAGI TRANSFORMATSIYASI	75
Abdullajonov Umidjon G'ulomjon o'g'li	
ЭКОНОМЕТРИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ВЛИЯНИЯ ИНФЛЯЦИИ И БЕЗРАБОТИЦЫ НА ТЕМПЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА	81
Нагметуллаев Айдос Абатбай-улы	
TIJORAT BANKLARIDA INNOVATSION XIZMATLARNING MONETIZATSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	90
Sanayev Javohir Shavkat o'g'li	
SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT TANNARXINI KAMAYTIRISHDA STRATEGIK XARAJATLARNI BOSHQARISH USULLARINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	96
M.M.Muxammadaliyev	

O'ZBEKISTONDA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH VA BOSHQARISHNING HUDUDIIY RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASI	100
Xudoyberganova Dilnoza Anvarjon qizi	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MARKETING FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	104
Jo'rayeva Zarina Kuntug'diyevna	
TAKRORIY VA ORALIQ OZUQA EKINLARI ASOSIDA YER YUKLAMASINI OSHIRISH – SUTCHILIK FERMER XO'JALIKLARI OZUQA BAZASINI KENGAYTIRISH ZAXIRASI.....	110
Ibodullayev Doston Sobirjon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORIDA VOSITACHILIK MUNOSABATLARI VA MARKETING-LOGISTIKA STRATEGIYALARINI MUQOBILLASHTIRISH.....	119
Djurayev Bekzod Bekmatovich	
AGROSANOAT ISHLAB CHIQARISH RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA UNING QIYOSIY TAHLILI.....	128
Raxmonova Sarvinov Faxriddin qizi	
G'AZNACHILIK TIZIMIDA DAVLAT MOLIVAVIY NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARI.....	134
G'ofurov Bekzod Fayzulla o'g'li	
DAVLAT XARIDLARI TIZIMIDA BYUDJET MABLAG'LARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	142
Abduraxmonova Mahliyo Nurmamatovna	
TASHQI SAVDO FAOLIYATINI SOLIQA TORTISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH: FISKAL NEYTRALLIK, REPATRIATSIYA VA QQS MA'MURIYATCHILIGI.....	147
Almuradov Ne'mat Abdullayevich	
ФАКТОРНЫЙ АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ АУТСОРСИНГА ИТ-УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН: ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ И ДЕМОГРАФИЯ	156
Назаров Зиёвуддин Шарофиддинович	
O'ZBEKISTONDA TEMIR YO'L TURIZMINI BOSHQARISH MEXANIZMINI RIVOJLANTIRISH.....	161
Nazarov Ulug'bek Akbar o'g'li	
KICHIK BIZNESNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASHDA BOJXONA MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	167
Yuldasheva Umida Sadullayevna	
O'ZBEKISTONDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	175
Normurodov U.N.	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	182
Toshnazarov Abbosbek Xayrulloevich	

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI

Toshnazarov Abbosbek Xayrulloevich

Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti magistranti

E-mail: abbostoshnazarov1707@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishning zamonaviy holati, uning iqtisodiy o'sish va xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyati samaradorligini oshirishdagi ahamiyati hamda istiqboldagi ustuvor yo'nalishlari tahlil qilingan. Bunda raqamli iqtisodiyotning nazariy va metodologik asoslari o'rganilib, raqamli infratuzilma, elektron tijorat, raqamli moliyaviy xizmatlar, elektron hukumat, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, IT xizmatlari hamda sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiy jarayonlarga integratsiyalashuvi tahlil qilingan. O'zbekistonda raqamli transformatsiya jarayonlarining rivojlanish tendensiyalari statistik ma'lumotlar asosida baholanib, raqamli texnologiyalarning tadbirkorlik faoliyati, mehnat unumdorligi, xizmatlar sohasi, investitsion faollik va iqtisodiy raqobatbardoshlikka ta'siri yoritilgan.

Kalit so'zlar: raqamli iqtisodiyot, raqamli transformatsiya, raqamli infratuzilma, elektron tijorat, elektron hukumat, raqamli moliyaviy xizmatlar, IT xizmatlari, kichik biznes, raqamli kompetensiyalar, iqtisodiy samaradorlik.

Abstract. This article analyzes the current state of digital economy development in Uzbekistan, its importance in promoting economic growth and improving the efficiency of business entities, as well as its priority directions for future development. The theoretical and methodological foundations of the digital economy are examined, with particular attention to digital infrastructure, e-commerce, digital financial services, e-government, information and communication technologies, IT services, and the integration of artificial intelligence technologies into economic processes. Trends in digital transformation in Uzbekistan are assessed on the basis of statistical data, and the impact of digital technologies on entrepreneurial activity, labor productivity, the service sector, investment activity, and economic competitiveness is highlighted.

Keywords: digital economy, digital transformation, digital infrastructure, e-commerce, e-government, digital financial services, IT services, small business, digital competencies, economic efficiency.

Аннотация. В данной статье анализируются современное состояние развития цифровой экономики в Узбекистане, её значение для экономического роста и повышения эффективности деятельности хозяйствующих субъектов, а также приоритетные направления дальнейшего развития. Рассмотрены теоретические и методологические основы цифровой экономики, проанализирована интеграция цифровой инфраструктуры, электронной коммерции, цифровых финансовых услуг, электронного правительства, информационно-коммуникационных технологий, IT-услуг и технологий искусственного интеллекта в экономические процессы. На основе статистических данных оценены тенденции развития цифровой трансформации в Узбекистане, а также освещено влияние цифровых технологий на предпринимательскую деятельность, производительность труда, сферу услуг, инвестиционную активность и экономическую конкурентоспособность.

Ключевые слова: цифровая экономика, цифровая трансформация, цифровая инфраструктура, электронная коммерция, электронное правительство, цифровые финансовые услуги, IT-услуги, малый бизнес, цифровые компетенции, экономическая эффективность.

KIRISH

Bugungi kunda jahon iqtisodiyotida raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi iqtisodiy munosabatlar, ishlab chiqarish jarayonlari, xizmat ko'rsatish sohasi va biznes yuritish shakllarining tubdan o'zgarishiga olib kelmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining iqtisodiyotning turli tarmoqlariga keng joriy etilishi natijasida ma'lumotlar, raqamli platformalar, elektron xizmatlar va intellektual texnologiyalar iqtisodiy faoliyatning muhim omillaridan biriga aylanmoqda. Shuningdek, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi nafaqat yangi texnologiyalarni joriy etish, balki iqtisodiy jarayonlarni boshqarish, resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish, biznes jarayonlarini optimallashtirish va yangi iqtisodiy faoliyat turlarini shakllantirishning muhim sharti sifatida namoyon bo'lmoqda. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi ayniqsa tadbirkorlik subyektlari faoliyati uchun yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Raqamli platformalar orqali bozorga chiqish, elektron to'lovlardan foydalanish, onlayn savdoni yo'lga qo'yish, raqamli marketing vositalaridan foydalanish va biznes jarayonlarini avtomatlashtirish kichik biznes subyektlarining bozor imkoniyatlarini kengaytirishi mumkin.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli iqtisodiyotning shakllanishi va rivojlanishi masalalari xorijiy olimlar qatori o'zbekistonlik tadqiqotchilar tomonidan ham keng o'rganilmoqda. B.A. Begalov va M.K. Abdullayevning raqamli iqtisodiyotga bag'ishlangan ilmiy-uslubiy ishlari ushbu tushunchaning iqtisodiy mazmuni, raqamli texnologiyalarning iqtisodiy jarayonlardagi o'rni hamda raqamlashtirishning zamonaviy iqtisodiyotdagi ahamiyatini o'rganishga xizmat qiladi. Mazkur yondashuv O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotning nazariy asoslarini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

D.M. Oxunov va Y.E. Minamatov tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda raqamli iqtisodiyotning mohiyati, o'ziga xos xususiyatlari va rivojlanish bosqichlari tahlil qilingan. Tadqiqotchilar raqamli iqtisodiyotning axborot texnologiyalari, avtomatlashtirish va raqamli platformalar bilan bog'liqligiga e'tibor qaratgan. B.A. Begalovning axborot texnologiyalari va iqtisodiy jarayonlar bo'yicha ilmiy ishlari raqamlashtirishning milliy iqtisodiyotdagi ahamiyatini tushuntirishda muhim nazariy asoslardan biri hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlash va mavjud muammolarni baholashda tizimli, statistik va qiyosiy tahlil usullaridan foydalanildi. Tadqiqotning axborot bazasini O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi, Markaziy banki, tegishli davlat tashkilotlari, xalqaro tashkilotlarning statistik ma'lumotlari hamda ilmiy adabiyotlar tashkil etadi.

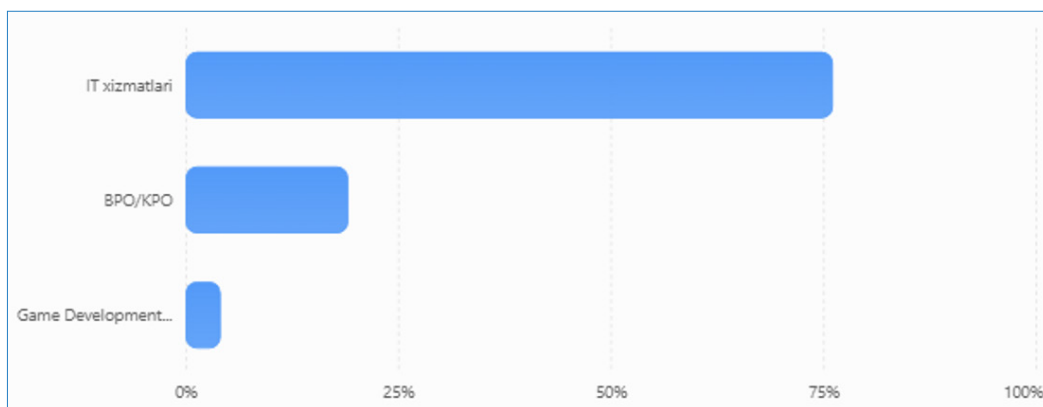
TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi so'nggi yillarda iqtisodiyotni modernizatsiya qilishning muhim yo'nalishlaridan biriga aylanib, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining davlat boshqaruvi, moliya, savdo, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalariga keng joriy etilishi bilan tavsiflanmoqda. Internet va mobil aloqa infratuzilmasining kengayishi, raqamli davlat xizmatlarining rivojlanishi, elektron to'lovlar va elektron tijoratning ommalashuvi mamlakatda raqamli iqtisodiyotning institutsional va texnologik asoslarini mustahkamlamoqda. Ayniqsa, IT xizmatlari va raqamli mahsulotlar eksportining kengayishi ushbu sohaning nafaqat ichki, balki tashqi iqtisodiy faoliyatdagi ahamiyatini ham oshirmoqda. 2026-yilning birinchi yarmi yakunlariga ko'ra, IT Park rezidentlarining 1 050 tasi eksport faoliyatini amalga oshirgan bo'lib, ular tomonidan IT xizmatlari va raqamli mahsulotlar 102 ta mamlakatga eksport qilinmoqda; eksport qiluvchi rezidentlarning 315 tasi hududlarda faoliyat yuritmoqda. Bu ko'rsatkichlar O'zbekistonning raqamli xizmatlar eksportini diversifikatsiya qilish va hududlarda texnologik tadbirkorlikni rivojlantirish imkoniyatlari kengayib borayotganini ko'rsatadi.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishida raqamli infratuzilma muhim omil hisoblanadi. Internet tarmoqlarining kengayishi, optik tolali aloqa liniyalarining rivojlantirilishi, mobil internet xizmatlarining takomillashuvi, 4G va 5G texnologiyalarining joriy etilishi iqtisodiyotning turli tarmoqlarida raqamli xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Shu bilan birga, ma'lumotlar markazlari, bulutli texnologiyalar va raqamli platformalarning rivojlanishi korxonalar uchun ma'lumotlarni saqlash, qayta ishlash va boshqarish imkoniyatlarini oshirmoqda. Shu bilan birga, raqamli infratuzilmaning rivojlanish darajasida hududlar kesimida ayrim tafovutlar mavjud bo'lib, bu yo'nalishda qo'shimcha rivojlantirish imkoniyatlari mavjud.

Elektron tijoratning rivojlanishi ham O'zbekiston raqamli iqtisodiyotining muhim tarkibiy qismiga aylanmoqda. Onlayn savdo platformalari, elektron to'lov tizimlari, mobil ilovalar va raqamli marketing vositalarining rivojlanishi tadbirkorlarga iste'molchilarga masofadan turib xizmat ko'rsatish imkonini bermokda. Elektron tijoratning kengayishi, ayniqsa, kichik va o'rta biznes uchun yangi bozorlarni egallash, xarajatlarni kamaytirish va mijozlar bazasini kengaytirish imkoniyatlarini yaratadi. Bunda elektron savdo bilan bir qatorda logistika, omborxona, yetkazib berish va elektron to'lov infratuzilmasining rivojlanishi ham muhim ahamiyatga ega.

Sun'iy intellekt va innovatsion texnologiyalar raqamli iqtisodiyotning keyingi rivojlanish bosqichini belgilovchi omillardan biridir. Sun'iy intellekt, Big Data, Internet of Things, blockchain va avtomatlashtirish texnologiyalaridan foydalanish ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarini optimallashtirish, ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish hamda boshqaruv qarorlarining samaradorligini oshirish imkonini beradi. Ayniqsa, sun'iy intellektdan moliya, sog'liqni saqlash, ta'lim, davlat boshqaruvi, transport va biznes jarayonlarida foydalanish iqtisodiy samaradorlikni oshirish uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. IT Park ekotizimida sun'iy intellekt, dasturiy ta'minot, BPO va boshqa texnologik yo'nalishlarda faoliyat yurituvchi kompaniyalar sonining ko'payishi ham mamlakatda yuqori qo'shilgan qiymatga ega raqamli xizmatlar bozorining shakllanayotganini ko'rsatadi. 2025-yilning dastlabki yetti oyida IT Park tarkibiga 481 ta eksportga yo'naltirilgan kompaniya qo'shilgan bo'lib, ularning 298 tasi IT xizmatlari, 162 tasi BPO va xizmat ko'rsatish, 21 tasi esa o'yinlar ishlab chiqish sohasida faoliyat yuritgan.

1-rasm. IT Park yangi rezidentlarining faoliyat yo'nalishlari¹

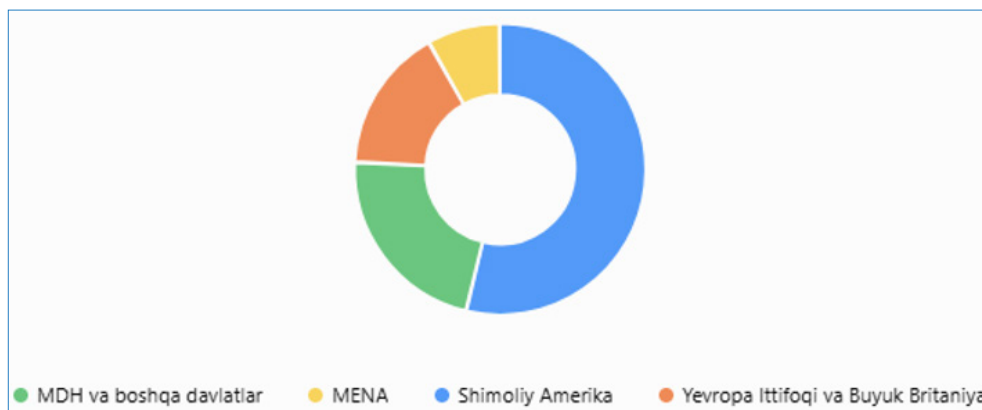
2026-yilning birinchi yarmida yangi rezidentlarning faoliyat yo'nalishlari bo'yicha ulushi.

IT Park ma'lumotlariga ko'ra, 2026-yilning birinchi yarmida yangi rezidentlarning 76 foizi IT xizmatlari, 19 foizi BPO/KPO, 4 foizi esa Game Development va Design yo'nalishlarida faoliyat yuritgan. Bu raqamlar mehnat bozorida texnologik va intellektual xizmatlarga talabning kengayib borayotganini ko'rsatadi.

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi iqtisodiy jarayonlarning samaradorligini oshirish, davlat va biznes xizmatlarini takomillashtirish hamda yangi iqtisodiy imkoniyatlarni shakllantirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, yuqorida keltirilgan natijalar raqamli transformatsiya jarayonida yanada rivojlantirish talab etiladigan ayrim yo'nalishlar mavjudligini ko'rsatadi. Avvalo, raqamli infratuzilmaning hududlar bo'yicha rivojlanish darajasidagi tafovutlarni qisqartirish muhim yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Mazkur holat raqamli iqtisodiyot imkoniyatlaridan barcha aholi qatlamlari va hududlarda bir xil darajada foydalanishni ma'lum darajada cheklashi mumkin. Shu sababli raqamlashtirish siyosatida faqat texnologik markazlarni rivojlantirish emas, balki hududlarning raqamli infratuzilmasini kompleks modernizatsiya qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishiga ta'sir qiluvchi ikkinchi muhim omil — malakali IT mutaxassislariga bo'lgan talabning ortib borishidir. Sun'iy intellekt, dasturlash, ma'lumotlar tahlili, kiberxavfsizlik, bulutli texnologiyalar va boshqa zamonaviy yo'nalishlarda malakali mutaxassislar tayyorlash iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasi uchun zarur shart hisoblanadi. Shu bilan birga, faqat professional IT mutaxassislarini emas, balki iqtisodiyotning barcha sohalarida faoliyat yurituvchi xodimlarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish ham muhimdir.

Singapur tajribasida davlat boshqaruvi, biznes va raqamli texnologiyalar o'rtasidagi integratsiya yuqori darajada rivojlangan bo'lib, davlat xizmatlarini raqamli platformalar orqali ko'rsatish va innovatsion biznes muhitini shakllantirishga katta e'tibor beriladi. Ushbu yondashuv O'zbekistonda davlat va xususiy sektor o'rtasidagi raqamli hamkorlikni kuchaytirish, innovatsion startaplarni qo'llab-quvvatlash va raqamli xizmatlar bozorini kengaytirish uchun ahamiyatlidir. Xitoy tajribasida esa elektron tijorat, raqamli to'lovlar, platforma iqtisodiyoti va sun'iy intellekt texnologiyalarining keng qo'llanilishi alohida ahamiyatga ega. Mazkur tajriba O'zbekistonda elektron tijorat ekotizimini, raqamli to'lovlarni va texnologik tadbirkorlikni rivojlantirishda foydalanilishi mumkin bo'lgan amaliy mexanizmlarni ko'rsatadi.

2-rasm. IT Park rezidentlari eksportining geografik tarkibi²

2026-yilning birinchi yarmida IT Park rezidentlari eksportining hududlar bo'yicha taqsimoti.

¹ Manba: IT Park Uzbekistan ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

² Manba: IT Park Uzbekistan ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

Grafik ma'lumotlariga ko'ra, 2026-yilning birinchi yarmida IT Park rezidentlari eksportining eng katta qismi Shimoliy Amerika bozoriga to'g'ri kelib, 54 foizni tashkil etgan. MDH va boshqa davlatlarning ulushi 22 foiz, Yevropa Ittifoqi va Buyuk Britaniyaning ulushi 16 foiz, MENA mintaqasining ulushi esa 8 foizni tashkil qilgan. Mazkur ko'rsatkichlar O'zbekistonning IT xizmatlari eksporti geografik jihatdan diversifikatsiyalanayotganini hamda raqamli xizmatlarning xalqaro bozorlardagi ahamiyati ortib borayotganini ko'rsatadi.

Tadqiqot natijalari asosida O'zbekiston uchun bir qator amaliy takliflarni ilgari surish mumkin. Hududlarning raqamli rivojlanish darajasini muntazam baholash uchun "Raqamli infratuzilma indeksi"ni ishlab chiqish maqsadga muvofiq. Ushbu indeks internet tezligi, optik tolali tarmoqlar qamrovi, mobil aloqa sifati, raqamli davlat xizmatlaridan foydalanish, elektron to'lovlar va aholining raqamli savodxonligi kabi ko'rsatkichlarni o'z ichiga olishi mumkin. Bu hududlar o'rtasidagi raqamli tafovutni aniqlash va davlat investitsiyalarini ehtiyoj yuqori bo'lgan hududlarga yo'naltirish imkonini beradi. Kiberxavfsizlikni raqamli iqtisodiyotning alohida tarkibiy yo'nalishi sifatida rivojlantirish, davlat va xususiy tashkilotlarda axborot xavfsizligi standartlarini kuchaytirish hamda aholining kiberxavfsizlik bo'yicha bilimlarini oshirish zarur. Raqamli iqtisodiyot rivojlanishining umumiy samaradorligini baholash uchun kompleks raqamli iqtisodiyot indikatorini shakllantirish taklif etiladi. Mazkur indikator raqamli infratuzilma, raqamli davlat xizmatlari, elektron tijorat, FinTech, IT xizmatlari eksporti, innovatsiyalar, inson kapitali va kiberxavfsizlik kabi yo'nalishlarni birlashtirishi mumkin. Bunday yondashuv raqamli transformatsiyaning faqat texnologik ko'rsatkichlarini emas, balki uning iqtisodiy va ijtimoiy natijalarini ham muntazam baholash imkonini beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli iqtisodiyot zamonaviy iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri bo'lib, uning rivojlanishi ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, tranzaksiya xarajatlarini kamaytirish, yangi biznes modellarini shakllantirish, xizmatlar ko'rsatish sifatini yaxshilash va iqtisodiyotning raqobatbardoshligini kuchaytirish imkonini beradi. Raqamli texnologiyalarning iqtisodiyotning turli tarmoqlariga kirib borishi natijasida korxonalar faoliyatini avtomatlashtirish, ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv qarorlarini qabul qilish, elektron tijoratni kengaytirish, raqamli moliyaviy xizmatlardan foydalanish hamda yangi mehnat shakllarini rivojlantirish imkoniyatlari kengaymoqda. O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotning kelgusidagi rivojlanishi raqamlashtirish hajmidan raqamlashtirish samaradorligiga bosqichma-bosqich o'tishni talab qiladi. Bunda asosiy e'tibor zamonaviy raqamli infratuzilma, malakali inson kapitali, innovatsion tadbirkorlik, raqamli moliyalashtirish, kiberxavfsizlik va natijadorlikka asoslangan boshqaruv tizimini o'zaro bog'liq holda rivojlantirishga qaratilishi lozim. Shundagina raqamli texnologiyalar O'zbekiston iqtisodiyotida ishlab chiqarish unumdorligi, tadbirkorlik faolligi, eksport salohiyati va umumiy iqtisodiy o'sishning barqaror manbalaridan biriga aylanishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son Farmoni. — URL: <https://lex.uz/docs/5030957>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston — 2030" strategiyasi to'g'risida"gi 2023-yil 11-sentabrdagi PF-21-son Farmoni. — LexUZ.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli xizmatlar qamrovi va sifatini oshirish hamda soha, tarmoq va hududlarni raqamli transformatsiya qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2023-yil 24-maydagi PQ-162-son Qarori. — URL: <https://lex.uz/docs/6472548>
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Sun'iy intellekt texnologiyalarini 2030-yilga qadar rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi 2024-yil 14-oktabrdagi PQ-358-son Qarori. — URL: <https://lex.uz/docs/7158604>
5. Ayupov R.H. Raqamli iqtisodiyot va elektron tijoratda yangi texnologiyalar / R.H. Ayupov. — Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU, 2020. — 554 b.
6. Ayupov R.H., Boltaboeva G.R. Raqamli iqtisodiyot asoslari / R.H. Ayupov, G.R. Boltaboeva. — Toshkent: TMI, 2020. — 575 b.
7. Begalov B.A., Abdullayev M.K. Raqamli iqtisodiyot / B.A. Begalov, M.K. Abdullayev. — Toshkent: Iqtisodiyot, 2023. — 352 b. — ISBN 978-9943-9642-9-7.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 9/4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>